

■ Ну і ну!

ЯК ПРАВІЛЬНА ЎЦЯКАЦЬ АД ЗОМБІ

і іншыя самыя кур'ёзныя выпадкі са свету навукі ў мінулым годзе

Дождж з павукоў, бітва кібаргаў, гамбургер з сюрпрызам і пазногці даўжынёй з трохпавярховы дом — аддзел навукі вядомага расійскага інтэрнэт-выдання распаўсюдзіла пра самыя пацешныя і кур'ёзныя навуковыя даследаванні і дасягненні мінулага года.

«КРИВАВЫ» ДОЖДЖ

Увосень 2015-га жыхары некалькіх вёсак у раёне горада Самора на паўночным захадзе Іспаніі не на жарт перапалохаліся, убачыўшы, што вада ў фантанах афарбавалася ў крывава-чырвоны колер. Пазней высветлілася, што ў гэтым вінаваты не серыйны забойца, а бактэрыя мікрааскапічнага водарасці *Haematococcus pluvialis*.

Яны жывуць у прэснай вадзе і могуць трапіць у вадаёмы з дажджамі. *Haematococcus pluvialis* не такія незвычайныя ў іншых краінах — часцей за ўсё «кывавыя» дажджы праліваюцца на поўначы Амерыкі ці Атлантычным узбярэжжы Еўропы, хоць рэгістраваліся і ў Тэхасе ў 2011 годзе. Аднак гэта першы выпадак з'яўлення такога віду водарасцяў на паўночным захадзе Іспаніі. Мясцовым біёлагам яшчэ трэба будзе вызначыць, адкуль іх прынёс дождж.

БІТВА ТЫТАНАЎ

Навіна для гікаў: робот, які сканструявала бостанская кампанія MegaBots, выклікаў на дуэль свайго галоўнага канкурэнта з Suidobashi Heaby Industries. Абедзве кампаніі вырабляюць робатаў, якія кіруюцца людзьмі знутранай кабіны.

Дуэлянт з Амерыкі падобны на герояў з дзіцячага серыяла «Паўэр Рэйнджэрс». У якасці зброі праціўнікі выбралі хуткастэрэльныя гарматы. Сілы аказаліся крыху няроўныя: калі Megabot Mark II больш за 4,5 метра ў вышыню, то японец Kuratas менш за 4 метры. Вага амерыканца складае амаль 5,5 тоны, што на паўтары тоны больш за масу «байца» з Краіны Узыходзячага Сонца. І хай перамога наймацнейшы!

БРУДНАЯ СПРАВА

Як доўга вы можаце абыходзіцца без душы? Два дні? Тры? Увесь тыдзень? Інжынер-хімік з Бостана нядаўна заявіў, што ён спецыяльна не прымае душ васьмь ужо 12 гадоў. Каб даўжэй захоўваць здароўе, ён раіць усім браць з яго прыклад. На думку амерыканца, водныя працэдуры пазбягаюць скуру карысных бактэрыяў, якія адпужваюць інфекцыю непрыемным пахам. Назіраючы за ўласным целам, хімік паралельна займаецца распрацоўкай спрэў з высокім утрыманнем бактэрыяў, здольным падтрымліваць натуральны баланс нават без штодзённага душа.

КУДЫ БЕГЧЫ АД ЗОМБІ

У адыходзячым годзе амерыканцы сур'ёзна задаліся пытаннем: куды адступіць у выпадку зомбі-апакаліпсісу? Даследчыкі з Карнельскага ўніверсітэта ў Ітацы, Нью-Ёрк, вырашылі доўга не губляцца ў здагадках і наладзілі поўнамаштабнае камп'ютарнае мадэляванне. Яны вызначалі маршрут у Злучаных Штатах, па якім будуць рухацца зомбі ў выпадку нападзення. Навукоўцы раіць: ад суседзяў, пераўтвораных у пажадлівых монстраў, лепш за ўсё бегчы ў кірунку Скалістых гор. І ні ў якім разе нельга заставацца ў горадзе! Трэба назапаліваць тушонку, запалкі, спампаваць ўсе сезоны *The Walking Dead* (каб не было сумна), і вы сапраўды выратуецеся!

ТРОХПАВЯРХОВЫ ДОМ НА РУКАХ

Кампанію хлопцаў, які не мыюцца апошнія 12 гадоў, можа класіфікаваць 78-гадовы індыец, які не стрыг на левай руцэ пазногці з 1952 года. Шрыдхар Чылал трапіў у Кнігу рэкордаў Гінеса дзякуючы сваім пазногцям, памер якіх вагаецца ад паўтара да двух метраў, а агульная іх даўжыня — каля дзевяці метраў, трохпавярховы дом, уявіце на хвілінку. Рэкардсмен вымушаны прызнаць, што яго доўгія пазногці абцяжарваюць выкананне нават самых элементарных бытавых спраў: спакойна паспаць усю ноч — гэта ўжо падзвіг. Сёння ў 78-гадовага індыйца ёсць афіцыйнае прызнанне заслуг — медаль. Толькі выхваляцца ёю перад сябрамі, трымаючы яго ў руках, не вельмі зручна.

САЛІЦЁР-ЗАБОЙЦА

У жыхара Калумбіі, які пакутаваў ад ВІЧ-інфекцыі з 2006 года, пачала развівацца злаякасная пухліна ў лёгкіх. Урачы правялі дэталёвы аналіз клетак наватвораў, прычым у ходзе работы высветлілася, што памер клетак не адпавядаў памеру клетак, характэрных для чалавечых пухлін (як злаякасных, так і дабраякасных): дыяметр ядраў клетак пухлін і аб'ём цытаплазмы альбо перавышалі «чалавечыя» памеры, альбо былі менш за стандартныя. Генетычны аналіз клетак пухліны паказаў, што яны сапраўды належалі злаякасным раковым утварэнням, аднак іх «гаспадаром» быў не арганізм калумбіяца, а стужачны чарвяк віду *Hymenoliperis papae* — карлікавы цэпень, які жыве ў кішэчніку мужчыны.

На думку аўтараў даследавання, выяўлены ў арганізме калумбіяца клеткі «злаякаснай пухліны» — гэта «аблудныя» лічынкі чарвякоў, якія трапілі з кішэчніка ў лімфатычны вузлы. Такая сітуацыя змагла адбыцца з-за таго, што арганізм пацыента быў ослаблены вірусам імунадэфіцыту чалавека, інакш бы ён змог справіцца з атакай чужародных клетак.

КАЛЮЧКІ КАШТАВАЛІ ЖЫЦЦЯ

У чэрвені змяя з запаведніка на возеры Эланд у правінцы Квазулу-Натал, ПАР, вырашыла паабдаць, і гэтае рашэнне каштавала беднай рэптыліі жыцця.

Турыст, які ехаў на веласіпедзе па запаведніку, першым заўважыў раздутага пітона і выклаў яго фатаграфію ў інтэрнэт. Здымак адрозна выклікаў вялікую цікавасць. Людзі не ведалі што і думаць, каго ж праглынула вялікая змяя. Аанатаміраванне паказала, што амаль 4-метровы пітон хацеў паабдаць дзікабразам масай каля 14 кілаграмаў. Варта адзначыць, што стравы з калючай жывёліны не такая ўжо экзотыка для пітонаў. Трагедыя адбылася падчас пераварвання: пітон упаў на скальны выступ і ад удару аб зямлю калючкі знутры пракалолі стрававальны тракт.

ДОЖДЖ З ПАВУКОЎ

Не толькі іспанцы пакутавалі ў 2015 годзе ад дзіўных ападкаў. У маі на галовы жыхароў

паўднёва-ўсходняй Аўстраліі ў рэгіёне Новы Паўднёвы Уэльс пасыпаліся мільёны маленькіх павукоў, якія пакрылі зямлю ліпкім павуціннем. «Павуковы дождж» — ці «валасы анёла» — узнікае, калі павукі выкарыстоўваюць метад «паветраплавання» пры міграцыі. Вечер пераносіць членістаногіх на іх уласнай павуціне на далёкія адлегласці.

Менавіта з-за гэтага павукі насяляюць усе кантыненты. Як правіла, паветраплавальнікі нябачныя для чалавечага вока. Але часам непагадзь прымушае іх вісець у паветры тыднямі, а пры змене надвор'я павукі-мігранты пачынаюць падаць на зямлю.

РАБОТНІКІ НА БАТАРЭЙКАХ

Японскія інжынеры абвясцілі аб адкрыцці ў Нагасакі ўнікальнага гатэля Непп-па, назва якога перакладаецца як «Дзіўны гатэль». Абслугоўваючы персанал, афіцыянты, прыбіральшчыкі і гэрэдэрбшчыкі выглядаюць як сапраўдныя людзі, але на самой справе гэта андроіды, якія ходзяць і размаўляюць.

Такі персанал істотна скарачае выдаткі ўладальнікаў гатэля. Па-першае, ім сапраўды не прыйдзецца плаціць зарплату. Па-другое, андроіды працуюць за кошт святлодыёдных лямпаў і аднаўляюць крыніцу энергіі. Памяншэцце расходу ўядзе да скарачэння кошту нумароў. Спыніцца ў «Дзіўным гатэлі» можна будзе, заплатаўшы ў пераліку на нашы каля мільёна рублёў, у той час як астатнія нумары ў гатэлях Нагасакі каштуюць у сярэднім пад чатыры.

НЕЧАКАНАСЦЬ АД ВОПЕРА

Спецыяльна напярэдадні Дня Усіх Святых у меню рэстаранаў хуткага харчавання «Бургер Кінг» з'явіўся новы пункт: вопер (гамбургер з ялавічынай) на чорнай булачцы. Спачатку гэты жудасны на выгляд бургер здаваўся пацешным і зусім бяшкодным спосабам святкавання Хэлоўіна. Аднак на выхадзе чорная булачка прынесла непрыемныя сюрпрызы. Пацярпелыя дзяліліся гісторыямі пра тое, як вопер афарбаваў іх адходы жыццядзейнасці ў яркі смарагдавы колер. Гэта здарылася з-за вялікай колькасці харчовых фарбавальнікаў, якія часта не засвойваюцца чалавечым арганізмам. Нягледзячы на тое, што канкрэтна гэтыя фарбавальнікі шкоды здароўю не наносзяць, урачы папярэджваюць: такі вынік можа сведчыць аб наяўнасці захворванняў страўнікава-кішачнага тракту.

«Газета.Ру».

■ Цёмнае мінулае

Хто адбіў нос у Сфінкса?

На заходнім беразе ракі Ніла, што ў Гізе, знаходзіцца, верагодна, самая старажытная і вядомая скульптура на нашай планеце — Вялікі Сфінкс (сфінкс — у перакладзе з грэчаскай мовы — «душыцель»). Уяўляе яна з сябе постаць ільва, які ляжыць на пляска і якому нададзены некаторыя рысы падабенства з фараонам Хефрэнам. Па іншай версіі, гэта істота са старажытнай міфалогіі — з галавой жанчыны, крыламі тушкі і целам ільва. Вышыня статуі — 20 метраў, а даўжыня — 73 метры. Шматлікія турысты з усяго свету з'яжджаюцца паглядзець на сфінкса. Як многія, пэўна, заўважылі, Вялікі Сфінкс ля егіпецкіх пірамід — бязносы. Куды ён, той нос, падзеўся? А вось гэтага ніхто не ведае. Цягам некалькіх стагоддзяў у тым, што нос сфінкса быў наўмысна адбіты, абвінавачвалі розныя арміі і асобных асоб — брытанцаў, немцаў, арабаў.

Адна з прыгожых легенд, напрыклад, ускладае віну за нанясенне Сфінксу шкоды на Напалеона — нібыта нос быў адбіты гарматным стрэлам французскай арміі падчас бітвы з туркамі ў канцы XVIII стагоддзя (пазней у гэтай дзіўнай гісторыі сталі фігураваць брытанцы і арабы або, як іх яшчэ называюць, мамелюкі). Зрэшты, амаль ніводнае з гэтых абвінавачванняў не мае дакументальных пацвярджэнняў.

Але брытанская і германская арміі, якія пабывалі ў Егіпце падчас абедзвюх сусветных войнаў, у адпаведнасць носу гіганцкай статуі дакладна не вінаватыя: захаваліся фатаграфіі бязносага Сфінкса, датаваныя 1886 годам.

Што ж тычыцца Напалеона, то ягоны ўдзел у вандальстве абвясціў замалёўнік з бязносым Сфінксам, зробленыя еўрапейскім падарожнікам у 1737 годзе — за 32 гады да нараджэння будучага французскага імператара. Калі дваццацідзесяцігадовы генерал ўпершыню паклаў вока на старажытную статую, носу ў яе не было, хутчэй за ўсё, ужо сотні гадоў. Паход Напалеона ў Егіпет меў мэтай парушыць брытанскія сувязі з Індыяй. Французская армія правяла ў гэтай краіне дзве буйныя бітвы: бітву каля Пірамід (якая, дарэчы, адбылася зусім не каля Пірамід) і бітву пры Ніле (якая, як можна здагадацца, таксама не мела да Ніла ніякага дачынення). Разам з 55-тысячным войскам Напалеон прывёў 155 грамадзянскіх спецыялістаў — так званых savants (навукоўцы, або буйныя спецыялісты ў пэўнай галіне). Гэта была першая прафесійная археалагічная экспедыцыя ў Егіпет. Калі Нэльсан паталіў напалеонаўскі флот, імператар вярнуўся ў Францыю, кінуўшы і войска, і «навукоўцаў», якія працягвалі працаваць без свайго кіраўніка. У выніку з'явілася навуковая праца пад назвай «Апісанне Егіпта» — першае дакладнае апісанне краіны, якое дайшло да Еўропы... Зрэшты, нягледзячы на ўсе гэтыя факты, егіпецкія экскурсаводы дагэтуль распавядаюць шматлікім натоўпам турыстаў аб тым, што нос у Сфінкса скараў Напалеон і пераправіў у парыжскі Луўр.

Насамрэч адзіным, пра каго можна больш-менш упэўнена сказаць, што ён сапраўды нанёс Сфінксу шкоду, быў суфійскі фанатык Мухамед Саім аль-Дах (іслам, нагадаем, забараняе пакланенне ідалам і не дазваляе рабіць выявы чалавечых твараў). Як запэўнівае вядомы каірскі гісторык аль-Макрызі — і многія іншыя навукоўцы падтрымліваюць гэту версію, — у XIV стагоддзі фанатык згаданага ісламскага кірунку ўбачыў, як егіпцяне прыносяць скульптуры дары ў надзеі на добры ўраджай. Яму гэта не спадабалася, ён раззлаваўся і адламаў нос у ідала. Учынак Мухамеда мясцовыя жыхары ацанілі адпаведна — яго збілі да смерці ў 1378 годзе.

Яшчэ адна праўдападобная прычына адсутнасці ў сфінкса такога важнага органа — гэта некалькі тысяч гадоў (па розных звестках, ад 3000 да 5-6) жорсткага ўздзеяння ветру і надвор'я на мяккі вапняк. У прыватнасці, прафесар геалогіі з Бостана, Роберт Шых, мяркуе, што носу ў Сфінкса не стала з прычыны воднай эрозіі, і запэўнівае, што пра гэта таксама сведчаць гарызантальныя разоры, якія апыраджаюць статую па перыметры.

...Дарэчы, згубленую частку каласальнай скульптурнай постаці неаднаразова спрабавалі аднавіць. Пры дапамозе сучасных камп'ютарных тэхналогій навукоўцы з розных краін свету спрабавалі змадэляваць першапачатковы выгляд Сфінкса — і ўсе, заўважым, атрымалі непадобныя вынікі. Адно сцвярджаюць, што профіль статуі быў спрадвечна егіпецкім, другія знаходзяць у твары Сфінкса мангалоідныя рысы, а трэція, наогул, перакананыя, што аблічча статуі рабілі з чалавека негроіднага тыпу! Ісціна, мабыць, недзе пасярэдзіне?